

STRAFBAARSTELLING VAN VERBORGEN RUIMTEN EN DE BESCHERMING VAN HET OPENBAAR GEZAG

Jeroen ten Voorde

Ten behoeve van de aanpak van ondermijning wordt voorgesteld het aanbrengen of aanwezig hebben van verborgen ruimten in auto's, bestelbusjes en dergelijke strafbaar te stellen als misdrijf tegen het openbaar gezag. Deze bijdrage waardeert het voorstel in het licht van het te beschermen belang en van het mensbeeld dat uit de concept-memorie van toelichting naar voren komt en betoogt onder meer dat het niet vanzelfsprekend is dat het openbaar gezag met deze nieuwe strafbaarstelling zal worden beschermd.

Inleiding

De aanpak van ondermijnende criminaliteit vormt een belangrijk speerpunt van opeenvolgende kabinetten-Rutte. Uit een brief van de Minister van Justitie en Veiligheid uit 2017 blijkt dat met ondermijning in het bijzonder wordt bedoeld op 'de effecten van de georganiseerde criminaliteit', waarbij het gaat om de verwevenheid van onder- en bovenwereld en de in-nesteling van georganiseerde criminaliteit in woonwijken en legale sectoren, waaronder op het terrein van transport, dienstverlening en vastgoed.¹ Onderdeel van de aanpak van ondermijnende criminaliteit is (verdere) versterking van het strafrecht, in het bijzonder waar het gaat om de bestrijding van de illegale drugs-industrie en -handel. De bestrijding daarvan moet zich volgens de minister niet alleen richten op de 'criminele subjecten en hun directe entourage', de 'onderliggende gelegenheidsstructuren' mogen zeker niet over het hoofd worden gezien.² Wie vervolgens kennisneemt van de verschillende wetgevende activiteiten die beogen de strafrechtelijke aanpak van ondermijnende criminaliteit te versterken, kan opmerken dat heel wat van de onlangs ingevoerde of voorgestelde strafbaarstellingen inderdaad vooral betrekking hebben op die onderliggende gelegenheidsstructuren. Daarbij keert een aloude term terug: verstoren.³

Met verstoren beogen politie en andere diensten die betrokken zijn bij de aanpak van ondermijnende criminaliteit vooral hun aanwezigheid kenbaar te maken teneinde te voorkomen dat strafbare feiten

worden begaan. Met de invoering van steeds meer strafbaarstellingen in de periferie van een (ernstig) misdrijf, waaronder voorbereidingshandelingen en handelingen die als zelfstandig medeplichtigheidsdelict kunnen worden omschreven, kan verstoren ook een activiteit worden die tot aanhouding en zelfs vervolging, berechting en bestraffing van personen leidt, aangezien de handeling die tijdens de verstorende operatie wordt geconstateerd een strafbaar feit oplevert. In het kader van de aanpak van ondermijnende criminaliteit lijkt het erop dat het bij verstoren ook hierom gaat: de enkele zichtbaarheid volstaat niet meer, de inzet van de overheid moet tot bestraffing kunnen leiden.⁴

Met de invoering van steeds meer strafbaarstellingen in de periferie van een (ernstig) misdrijf, kan verstoren een activiteit worden die tot aanhouding en zelfs vervolging, berechting en bestraffing van personen leidt

Recente voorbeelden zijn de in 2022 in werking getreden strafbaarstelling van het verblijven in of het zich toegang verschaffen tot kwetsbare infrastructuur-

* Prof. mr. J.M. ten Voorde is hoogleraar straf- en strafprocesrecht aan de Universiteit Leiden.

1 *Kamerstukken II 2017/18*, 29911, nr. 207, p. 1.

2 *Kamerstukken II 2017/18*, 29911, nr. 207, p. 3; *Kamerstukken II 2019/20*, 35564, nr. 3, p. 1.

3 Zie bijv. *Kamerstukken II 2019/20*, 35564, nr. 3, p. 2; *Kamerstukken II 2022/23*, 29911, nr. 379, p. 4-9; *Kamerstukken II 2022/23*, 29911 en 29279, nr. 394.

4 Het is een reactie op de lankmoedigheid die de overheid ten aanzien van sommige fenomenen aan de dag zou hebben gelegd. Zie F. Grapperhaus, *De weerloze samenleving*, Amsterdam: Prometheus 2021, p. 49-50.

Foto: Manon Heinsman
© Ars Aequi

rele projecten (ook bekend als de strafbaarstelling van het afhalen van drugs, art. 138aa Sr)⁵ en de onlangs voorgestelde strafbaarstelling van het uitrusten van of de beschikking hebben over een voertuig met een verborgen ruimte.⁶ In beide gevallen gaat het om een dienstverlenende gedraging die steun biedt aan georganiseerde criminaliteit en verschillende economische sectoren corrumperen (onder meer (lucht)havens, transportondernemingen en garagehouders). De vraag komt op welke redenen er zouden kunnen bestaan voor de uitbreiding van het strafrecht met dergelijke strafbaarstellingen en hoe die moeten worden gewaardeerd. Beide vragen worden in deze bijdrage opgepakt ten aanzien van de voorgestelde strafbaarstelling van het uitrusten of voorhanden hebben van verborgen ruimten in vervoersmiddelen.

De verborgen ruimte moet objectief ergens dienstig voor zijn; opzet op het criminele doel van het gebruik van een verborgen ruimte wordt niet geëist

De voorgestelde strafbaarstelling

Als onderdeel van het conceptwetsvoorstel Versterking strafrechtelijke aanpak ondermijnende criminaliteit II wordt voorgesteld aan het Wetboek van

Strafrecht een strafbepaling (art. 189a) toe te voegen waarin strafbaar wordt gesteld het uitrusten van een vervoermiddel met een ruimte die dienstig is aan het heimelijk voorhanden hebben of vervoeren van voorwerpen (eerste lid) en het beschikking hebben over een vervoermiddel wetende dat het is uitgerust met een ruimte als hierboven omschreven (tweede lid). Het strafmaximum dat op beide feiten wordt gesteld, is één jaar gevangenisstraf of een geldboete van de derde categorie. Een beroep of gewoonte maken van het met een dergelijke ruimte uitrusten van vervoersmiddelen wordt voorgesteld als strafverhogende omstandigheid (derde lid).

Een verborgen ruimte wordt in de concept-memorie van toelichting omschreven als een 'niet fabriekseigen en kunstmatig aangelegde ruimte die op zodanige wijze is aangebracht dat deze niet eenvoudig is waar te nemen'. Het aanbrenge van een geheime toegang tot een fabriekseigen ruimte maakt van de ruimte nog geen verborgen ruimte.⁷ Onder uitrusten moet worden verstaan het inbouwen van een verborgen ruimte. De verborgen ruimte moet objectief ergens dienstig voor zijn; opzet op het criminele doel van het gebruik van een verborgen ruimte wordt niet geëist. Een vervoermiddel is bestemd 'om personen of goederen te vervoeren, te land, te water of in de lucht'.⁸ Van beschikking hebben over een vervoermiddel is sprake bij eigendom of feitelijke heerschappij. Voor strafbaarheid van dit feit is ook wetenschap van de aanwezigheid van een verborgen ruimte vereist. Daarvoor is voorwaardelijk opzet voldoende en kan opzet 'uit feiten en omstandigheden' worden afgeleid.⁹

5 Wet van 4 november 2021, Stb. 2021, 544.

6 Besluitenlijst Ministerraad 23 december 2022, kenmerk 4307004 (te vinden op www.rijksoverheid.nl/regering/documenten).

7 Art. 1:37 Algemene douanewet kent een inbeslagnemingsbevoegdheid van vervoersmiddelen, kennelijk ingericht of toegerust om goederen aan het ambtelijk toezicht te onttrekken. Daaronder valt ook een vervoermiddel waaraan een constructie is toegevoegd om goederen ongezien in het vervoermiddel te brengen (HR 16 december 2014, ECLI: NL:HR:2014:3632).

8 In de praktijk zal het vermoedelijk vooral om (vracht)auto's en bestelbusjes gaan.

9 Concept-memorie van toelichting, te vinden op <https://internetconsultatie.nl/verborgenruimte/b1> (laatst geraadpleegd 28 juni 2023).

Het te beschermen belang

De strafbaarstelling wordt geplaatst in Titel VIII van het Tweede Boek, onmiddellijk na artikel 189 Sr, dat onder meer strafbaar stelt het belemmeren van de opsporing van strafbare feiten. Het betreft een misdrijf tegen het openbaar gezag, in het bijzonder het gezag dat optreedt tegen ondermijnende criminaliteit. Wat nader bezien is het door de nieuwe strafbepaling te beschermen belang tweeledig. In de eerste plaats is het belang te voorkomen dat de opsporing van strafbare feiten extra wordt belemmerd door het aanbrengen of aanwezig hebben van 'niet eenvoudig' te traceren verborgen ruimten in vervoermiddelen. Het belang is hier dus het niet verder compliceren van opsporing en vervolging en het voorkomen van het te veel frustreren of, waar het gaat om het vervoer van wapens, het risicovoller maken van die opsporing.¹⁰ In de tweede plaats moet worden voorkomen dat burgers en legale ondernemingen in het illegale circuit worden gezogen. Het openbaar gezag moet kennelijk ook zo worden begrepen dat tussen boven- en onderwereld een scherp onderscheid moet blijven bestaan. De vertroebeling daarvan zal leiden tot afbrokkeling van het openbaar gezag.¹¹ De strafbaarstellingen moeten tevens helpen voorkomen dat burgers en bedrijven zich gemakkelijk laten verleiden door georganiseerde misdaadgroepen die hen vreemden van wet- en regelgeving en van wat in een samenleving normaal moet worden geacht.¹²

Het mensbeeld dat in het concept-wetsontwerp naar boven komt drijven lijkt er één van hebzucht en gemakzucht. In deze opvatting bestaat weinig ruimte voor de medemens en wordt geen zelfstandige waarde gehecht aan de plaats van een persoon in een gemeenschap en de normen die burgers en bedrijven daarin met elkaar zijn overeengekomen en zouden moeten delen

Enkele opmerkingen bij het te beschermen belang

Bij het te beschermen belang, of de beide interpretaties van het belang van het openbaar gezag, kan een tweetal opmerkingen worden gemaakt. Allereerst de omschrijving van openbaar gezag. Zij sluit deels aan bij de aloude omschrijving als strafrechtelijk te beschermen belang. Het aanbrengen van verborgen ruimten belemmert de 'geregelde werking der organen van het staatsgezag',¹³ in het bijzonder politie en justitie, bij de opsporing van strafbare feiten. Juist nu volgens de concept-memorie van toelichting bestaande strafbare feiten niet toereikend zouden zijn om het uitrusten of voorhanden hebben van een vervoermiddel met een verborgen ruimte te bestraffen, is er – teneinde de effectiviteit van de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit en haar

'onderliggende gelegenheidsstructuren' te blijven garanderen – aanleiding te komen tot een strafbaarstelling waardoor de 'geregelde werking' van de organen van de strafrechtspleging kan worden versterkt. In de strijd die het openbaar gezag voert tegen de georganiseerde ondermijnende criminaliteit is het van belang dat daarin geen 'gaten' aanwezig blijven. Anders zou het openbaar gezag juist worden aangetast.

Waar het gaat om het bestrijden van het belemmeren van de effectieve werking van organen en diensten, stelde de wetgever bij artikel 189 Sr dat ervan moet worden uitgegaan dat de daarin strafbaar gestelde feiten niet worden begaan uit vijandschap tegen, maar vanwege een gemis aan eerbied voor het openbaar gezag.¹⁴ Of het belang in het kader van het nieuwe artikel 189a ook zo kan worden begrepen, valt te bezien. De strafbaarstelling wordt immers geplaatst in het licht van de georganiseerde ondermijnende criminaliteit, waarover door opeenvolgende ministers met grote ernst en verontrusting wordt gesproken.¹⁵ Men spreekt van 'giftige effecten', 'de geweldsspiraal' en de meedogenloosheid van deze vorm van criminaliteit.¹⁶ Het gaat hier niet meer om gemis aan eerbied, maar om respectloosheid voor en ontkenning van het openbaar gezag.¹⁷

Dat zien we ook in het mensbeeld. Het mensbeeld dat in het concept-wetsontwerp naar boven komt drijven lijkt er één van hebzucht en gemakzucht. Burgers en bedrijven zullen economisch gewin vooropstellen en in hun zoektocht daarnaar geen afweging met andere waarden maken. In deze opvatting bestaat weinig ruimte voor de medemens en wordt geen zelfstandige waarde gehecht aan de plaats van een persoon in een gemeenschap en de normen die burgers en bedrijven daarin met elkaar zijn overeengekomen en zouden moeten delen.¹⁸ Aan strafbaarstelling ligt het introduceren van een keuze ten grondslag: als burgers en bedrijven verdienen aan verborgen ruimten in vervoermiddelen, moeten daar tegenover kosten worden geplaatst in de vorm van strafbaarstelling met een strafbedreiging die hen afschrikt en ertoe zullen bewegen het strafbaar te stellen gedrag niet te begaan.¹⁹

Over het gezag van de overheid en de aanpak van ondermijning

Met de strafbaarstelling van het uitrusten en voorhanden hebben van vervoermiddelen met verborgen ruimten moet het openbaar gezag dus worden beschermd. Zojuist zagen we dat daarmee de opsporing van georganiseerde ondermijnende criminaliteit moet kunnen worden vereenvoudigd. In het bijzonder gaat het om het verstoren van de 'onderliggende gelegenheidsstructuren'. De vraag komt op waarin dan de aantasting van het openbaar gezag precies is gelegen. Hiervoor noemde ik de wens te voorkomen dat 'gaten' in de opsporing vallen en zichtbaar worden. Het net moet breed worden uitgeworpen. Dat betekent in ieder geval dat ook het 'laaghangend fruit' moet worden geplukt.²⁰ Wat zegt het echter over het gezag als het een feit als het onderhavige, dat tot nu toe tot op zekere hoogte via een inbeslagnemingsbevoegdheid (art. 1:37 Algemene douanewet) kan worden aangepakt die heel goed in andere wetten zou kunnen worden uitgebreid, als misdrijf strafbaar stelt? Het komt over alsof het openbaar gezag zich op alle details wil en moet laten gelden. Waarom is dat nodig?

10 Vgl. T.F. Prough & R. Veiga, 'Investigating and prosecuting hidden-compartment cases', *LEB* 1 oktober 2010 (te vinden op <https://leb.fbi.gov/articles/legal-digest/legal-digest-investigating-and-prosecuting-hidden-compartment-cases>).

11 Vgl. – het overigens kritische artikel van – H. Boutellier e.a., 'Een einde aan ondermijning. Over de opkomst en werking van een nieuwe veiligheidsstrategie', *TvV* 2020, afl. 1, p. 3-16.

12 Zie in algemene zin M. van der Steen e.a., *Ondermijning ondermijnd. Hoe het rijk meer ruimte kan maken voor (boven)lokale aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit*, Den Haag: NSOB 2017, p. 8.

13 H.J. Smidt, *Geschiedenis van het Wetboek van Strafrecht* (Deel II), Haarlem: Tjeenk Willink 1881, p. 163.

14 Smidt 1881, p. 187.

15 *Kamerstukken II* 2021/22, 29911, nr. 337, p. 1.

16 *Kamerstukken II* 2021/22, 29911, nr. 348, p. 2.

17 Zie R.H.J.M. Staring, L.C.J. Bisschop & R.A. Roks, 'Ondermijnende criminaliteit laat zich niet onderscheppen noch aanhouden. Over de aanpak van georganiseerde misdaad en het belang van kennis', *Boom Strafbblad* 2021, afl. 1, p. 34.

18 Zie Boutellier e.a. 2020, p. 13.

19 Concept-memorie van toelichting, te vinden op <https://internetconsultatie.nl/verborgenruimte/b1> (laatst geraadpleegd 28 juni 2023).

20 Het zou inmiddels zelfs zijn geplukt: *Kamerstukken II* 2022/23, 29911, nr. 379, p. 1.

21 Het vergt slechts aanpassing van de Regeling voertuigen. Via art. 71 lid 1 onder b en art. 177 lid 2 onder a WVV 1994 zou het voorhanden hebben van een voertuig met verborgen ruimte dan ook strafbaar kunnen zijn. Voor (onbemande) vliegtuigen en schepen kunnen vergelijkbare regelingen worden opgesteld, ten aanzien van vliegtuigen ligt het voor de hand de regeling te plaatsen in wetgeving omtrent vliegveiligheid. Vgl. M. Mason, 'Stopping Smugglers. How CBP's Aircraft Search Team uncovers internal conspiracies with the airlines', *Frontline Magazine* 28 september 2022, www.cbp.gov/frontline/stopping-smugglers-how-cbps-aircraft-search-team-uncovers-internal-conspiracies-airlines.

22 Zie P.H.P.H.M.C. van Kempen, 'Van overcriminalisering naar een strafwaardigheidsbeginsel. Over onder meer doxing, seksuele misdrijven, euthanasie en verbodenbezitsdelicten', *DD* 2022/28, par. 5.1.

23 Overigens is een beperkt toepassingsbereik van het opzet heel wel denkbaar, nu de wetenschap betrekking moet hebben op iets dat 'niet eenvoudig' te traceren is. Hoe creatiever de verborgen ruimte is aangebracht en hoe moeilijker zij is te vinden, hoe lastiger het vaststellen van opzet zal kunnen blijken te zijn.

24 Zie L. Mavelli, 'Citizenship for Sale and the Neoliberal Political Economy of Belonging', *International Studies Quarterly* (63) 2018, afl. 3, p. 482-493.

25 Over uithalers, zie: I. Venema, 'De drugsuithaler is meestal iemand zonder strafblad, soms van 14 jaar, ziet de douane in de Rotterdamse haven', *de Volkskrant* 2 mei 2023 (www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/~b31d1909).

26 Zie bijv. 'Hoe een Haagse gemeentebtenaar top-criminelen van een nieuw paspoort voorzag', *NOS Nieuws* 9 mei 2023 (<https://nos.nl/artikel/2474449>); Grapperhaus 2021, p. 49, 52-53.

Dat lijkt met ondermijning zelf te maken te hebben. Het is een omvattend fenomeen waarvan de grenzen maar moeilijk kunnen worden aangegeven. Een overheid die een dergelijk fenomeen wil aanpakken, vraagt veel van de ambten en diensten die tot het openbaar gezag worden gerekend. De kans zichzelf te overvragen lijkt daarbij niet gering. Dat kan het afbreukrisico voor het openbaar gezag evenwel vergroten. Iedere keer dat op sociale media een verborgen ruimte wordt getoond die niet is ontdekt, maakt het gezag kwetsbaar. Dat geldt des te meer als de gedragingen niet zozeer worden begrepen als gemis aan eerbied voor het gezag, maar als het glashard ontkennen van het gezag. Mijn probleem met de voorgestelde strafbaarstelling is dus niet alleen dat een alternatief voorhanden is dat tamelijk eenvoudig kan worden uitgebreid (het in beslagnemen van een vervoermiddel waarin een verborgen ruimte wordt aangetroffen, of het opnemen van extra eisen voor wat betreft de inrichting van vervoermiddelen, bijvoorbeeld van (bestel)auto's en vrachtwagens²¹), maar ook dat het gezag zichzelf zo in de kijker zet, terwijl de kans aanwezig is dat het openbaar gezag zijn hand overspeelt doordat tamelijk eenvoudig het beeld kan worden gecreëerd dat het gezag in de bestrijding van ondermijnende criminaliteit zelfs het 'laaghangend fruit' niet succesvol weet te bestrijden. Wat dan wordt voorgesteld als misdrijf dat het openbaar gezag beoogt te beschermen, zou dat gezag zelf ter discussie kunnen stellen.

Daar komt nog iets bij. Bij de bescherming van het openbaar gezag gaat het ook om de kwaliteit die we aan het gezag toekennen: het openbaar gezag is immers een door rechtsstatelijke beginselen en regels begrensd en democratisch gelegitimeerd gezag. Veel strafbepalingen die het openbaar gezag beogen te beschermen bevestigen de burgerlijke vrijheden die in een rechtsstaat moeten worden gegarandeerd. Daaruit volgt dat moet worden voorkomen dat strafrechtelijke aansprakelijkheid te snel wordt gevestigd.²² In dat verband geeft de toelichting op het opzetvereiste in het nieuwe artikel 189a Sr te denken: zij gaat wel erg gemakkelijk uit van het kunnen aantonen van opzet aan de hand van 'feiten en omstandigheden'. Dat zou het vestigen van aansprakelijkheid kunnen bespoedigen, maar tegen welke prijs?²³

Over het mensbeeld bij de aanpak van ondermijning

Die prijs lijkt te worden geaccepteerd vanwege het mensbeeld waarvan kennelijk wordt uitgegaan. De dader moet maar op de blaren zitten wanneer hij strafrechtelijk aansprakelijk wordt gehouden voor het uitrusten van een vervoermiddel met een verborgen ruimte of het voorhanden hebben van een verborgen ruimte in een vervoermiddel. In plaats van heb(- en gemak)zucht zou kunnen worden gesteld dat het mensbeeld dat naar voren komt er één is van de ondernemende burger die zijn leven en handelen in economische en financiële termen omschrijft. In deze opvatting van burgerschap zijn burgers in constante competitie, in ieder geval met elkaar, maar ook en steeds vaker met de overheid.

De competitie met de overheid beperkt zich niet tot economische en financiële middelen, zij strekt zich ook uit over bijvoorbeeld morele waarden.²⁴ Waar het gaat om de aanpak van ondermijning, vallen mij die

competities ook op, ook de laatste. Vanzelfsprekend wordt veel waarde gehecht aan het afpakken van de grote winsten die door criminele organisaties worden gemaakt, minstens zo belangrijk lijkt te zijn de boodschap die de overheid wil uitdragen dat deze feiten ook (moreel) volstrekt onaanvaardbaar zijn; van het gebruik van drugs tot en met het uitrusten van vervoermiddelen met ruimten om die drugs verborgen te vervoeren: het is fout, onjuist, immoreel. De overheid lijkt te erkennen dat die boodschap niet vanzelfsprekend overkomt en dat veel moet gebeuren om burgers ervan te overtuigen dat zij er goed aan doen de boodschap van de overheid te volgen. Om burgers te kunnen laten kiezen, wordt er iets tegenover het volgen van de georganiseerde ondermijnende criminaliteit geplaatst: straf.

Zou het niet meer voor de hand hebben gelegen om te denken in manieren om de verdiensten af te pakken of moeilijker te maken? Als zo sterk economisch wordt gedacht, waarom is de oplossing dan het opleggen van straf? En welke straf? Op dit punt schiet de concept-memorie van toelichting tekort

Twee zaken vallen mij bij dit mensbeeld op. De eerste is dat burgers zich inderdaad zouden laten overhalen door bestraffing. Op dit punt zie ik vooral een ongelijkheid in wat georganiseerde criminaliteit kan bieden (veel geld) en wat de overheid ertegenover stelt (straf). Zou het niet meer voor de hand hebben gelegen om juist te denken in manieren om die verdiensten af te pakken of moeilijker te maken? Als zo sterk economisch wordt gedacht, waarom is de oplossing dan het opleggen van straf? En welke straf? Op dit punt schiet de concept-memorie van toelichting tekort. Het tweede wat mij opvalt is het beeld van hebzucht en gemakzucht en gebrek aan respect voor regels en waarden die burgers in een gemeenschap met elkaar zouden delen. Er wordt een bepaald beeld van daders neergezet, dat in veel gevallen vermoedelijk wel juist is,²⁵ maar is het beeld zonder meer juist? Zijn er niet ook andere redenen dan gemakkelijk snel geld verdienen?²⁶ Die redenen hoeven aan strafbaarstelling niet zonder meer in de weg te staan, ze roepen wel de vraag op of de voorgestelde strafbaarstelling daadwerkelijk een bijdrage zal leveren aan het een halt toeroepen van ondermijning en de 'onderliggende opportuniteitsstructuren'. Aangezien de wetgever met de voorgestelde wet afschrikking beoogt, ligt het voor de hand nader te (laten) onderzoeken wat die opportuniteitsstructuren nu precies zijn, welke relatie tussen overheid en burger en de verhouding tot regels daaruit spreekt en hoe die relatie en die verhouding kunnen worden gewijzigd of ten goede gekeerd. Dat lijkt mij eerder gewenst dan weer een nieuwe strafbaarstelling waarvan de toegevoegde waarde nog niet zonder meer is gebleken.